

OPETUSMINISTERIÖ

Undervisningsministeriet

Luovien toimialojen yritystoiminnan kehittäminen aluekeskusohjelmissa

Menestystä luoville aloille -vetovoimaa
kaupunkiseuduille

30.8.2007, Turku Kirsi Kaunisharju

Luovien toimialojen yritystoiminnan kehittäminen aluekeskusohjelmissa

- Työ pohjautuu aluekeskusohjelman tilaamaan selvitykseen, jonka tavoitteena oli:
 - selvittää edellytykset luovien toimialojen yritystoiminnan kehittämiseen aluekeskusohjelman kulttuuriverkostossa
 - selvittää aluekeskusten kehittämistarpeet luoviin toimialoihin liittyen
 - arvion tekeminen Jalostamo-toiminnan jalkauttamisesta aluekeskusohjelman sisällä ja kehittämiskeskusten kanssa yhdessä SILE-hankkeen kanssa
 - rahoitusmahdollisuuksien kartoitus luoville toimialoille
 - edistää luovien toimialojen näkyväksi tuleamista seudullisissa elinkeinostrategioissa

Luovien toimialojen yritystoiminnan kehittäminen aluekeskusohjelmissa

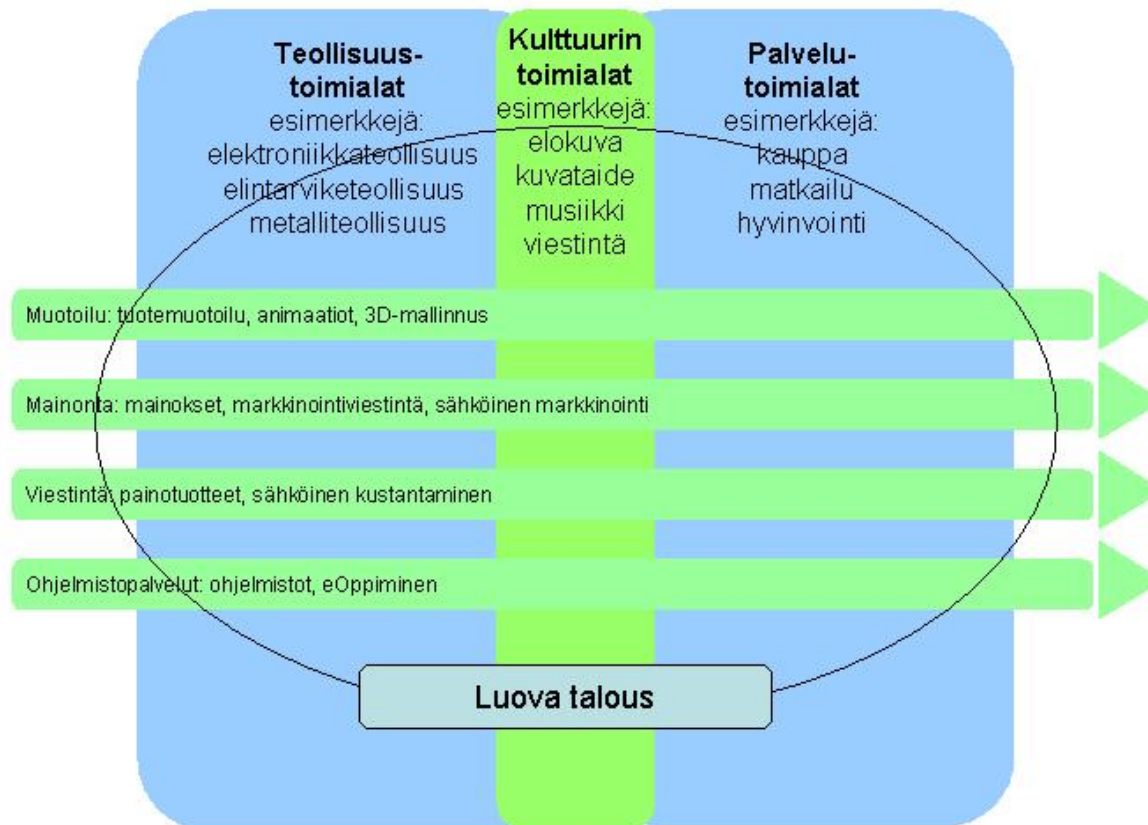
- **Selvitys tehtiin keväällä 2007:**
 - kohteena olivat ne alueet, jotka ovat ilmaisseet aluekeskusohjelmassa kiinnostuksensa luovien toimialojen kehittämiseen
 - toteutettiin ohjelmakoordinaattoreille kysely luovien toimialojen kehittämisestä
 - kyselyyn vastasi 25 aluekeskusohjelmaan osallistuvista 35 seudusta
 - tavattiin tai oltiin puhelimitse yhteydessä kiinnostuksensa luovien toimialojen kehittämisestä kiinnostuneiden alueiden kanssa
 - verkostotapaamisia kevään 2007 aikana (14.3.2007, 28.3.2007, 15.5.2007 ja 18.6.2007)

Luovien toimialojen yritystoiminnan kehittäminen aluekeskusohjelmissa

- Mitä on luovien toimialojen yritystoiminta?
- Luovien alojen yrittäjyyden kehittämisstrategia 2015:
 - mm. animaatiotuotanto, arkkitehtipalvelut, elokuva- ja tv-tuotanto, kuvataide ja taidegalleriat, käsityö, liikunta- ja elämyspalvelut, mainonta ja markkinointiviestintä, muotoilupalvelut, musiikki ja ohjelmapalvelut, peliala, radio- ja äänituotanto, taide- ja antiikkikauppa, tanssi ja teatteri, viestintäala

Luovien toimialojen yritystoiminnan kehittäminen aluekeskusohjelmissa

Luovat toimialat, matriisimalli

Luovien toimialojen yritystoiminnan kehittäminen aluekeskusohjelmissa

Kulttuurin ja luovien alojen nykytila Euroopassa

- Kulttuurin ja luovien alojen arvo EU:n alueella oli 650 miljardia euroa vuonna 2003
- Alat muodostivat 2,6 % Euroopan unionin bruttokansantuotteesta
- osuus jopa suurempi kuin autoteollisuuden tai ICT-sektorin
- Kasvu oli vuosien 1999-2003 välillä 12,3 % nopeampaa kuin muun talouden
- Lähde: Economy of Culture, 2006
- http://ec.europa.eu/culture/eac/sources_info/studies/economy_en.html

Luovien toimialojen yritystoiminnan kehittäminen aluekeskusohjelmissa

Taulukko 2 Kulttuurin ja luovien alojen sekä valittujen vertailualojen liikevaihto ja tuotettu arvonlisä

KEHÄ	LIKEVAIHTO 2005	MUUTOS V. 2000 V. 2005	TUOTETTU ARVONLISÄ 2005	MUUTOS V. 2000 V. 2005	OSUUS BKT:sta 2005
	milj. €	%	milj. €	%	%
TAIDEALAT	273	28	124	27	0,08
KULTTUURIALAT	4 213	11	1 546	16	0,98
LUOVAT OSAAMISALAT	2 496	23	749	13	0,48
YHTEENSÄ	6 982	16	2 420	15	1,54

Lähde: Turun kauppakorkeakoulu/Mediaryhmä/SILE-projekti

Luovien toimialojen yritystoiminnan kehittäminen aluekeskusohjelmissa

KEHITYS VUODESTA 2000 VUOTEEN 2005 ESIMERKKIALOILLA

	Liikevaihto	Arvonlisä
ELEKTRONIIKKATEOLLISUUS	+31%	-7%
METSÄTEOLLISUUS	-15%	-38%
YKSITYINEN PALVELUSEKTORI	+25%	+27%
ICT-SEKTORI	+30%	0%

Lähde: Turun kauppakorkeakoulu/Mediaryhmä/SILE-projekti

Luovien toimialojen yritystoiminnan kehittäminen aluekeskusohjelmissa

- Selvityksen tuloksia:
 - Yleistä ohjelmakaudesta 2001-2006:
 - luovien toimialojen kehittäminen varsin vähäistä aluekeskusohjelman alueilla
 - kehittämistyö painottui kulttuuripalveluiden seudulliseen kehittämiseen, koska elinkeinopoliittinen toimianäkökulma ei ollut vielä tärkeä
 - kulttuuri strategisessa roolissa Itä-Uudenmaan alueella ja Kajaanin kaupunkiseudulla
 - yrittäjyyden kehittämisen näkökulma Itä-Uudenmaan alueella ja Joensuun seudulla, hankkeita myös muilla alueilla
 - 25 aluekeskusohjelmasta 16 oli osallistunut noin kolmenkymmenen luovien toimialojen yritystoiminnan hankkeeseen

Luovien toimialojen yritystoiminnan kehittäminen aluekeskusohjelmissa

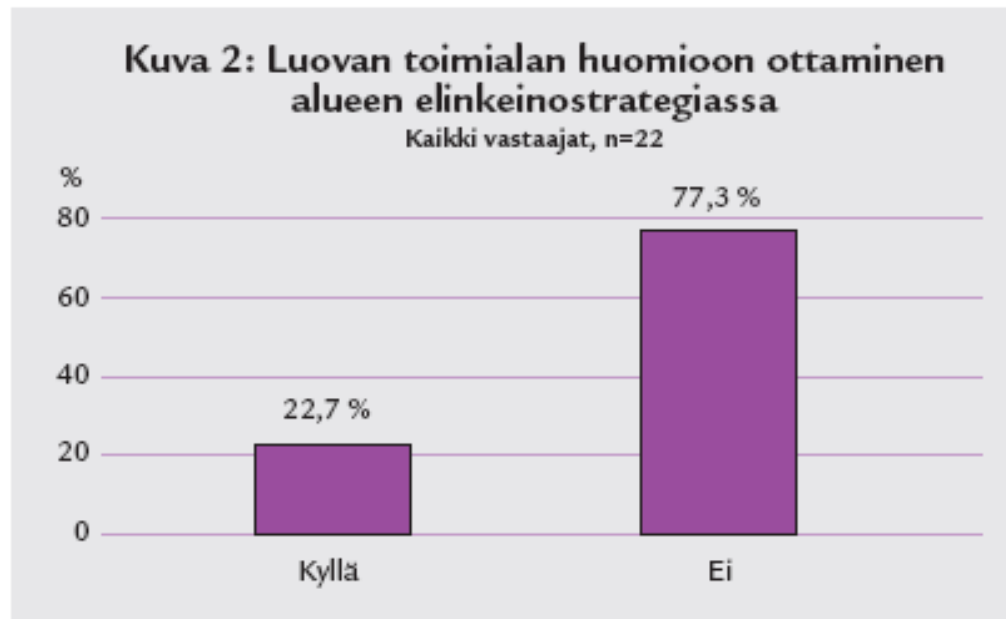
- **Selvityksen tuloksia:**
 - Hyvät käytännöt, esimerkkejä ohjelmakaudelta 2001-2006:
 - Reaktori-hanke, Joensuu
 - Työtä taiteesta Kajaanin seudulla
 - POLTE-ohjelma, Itä-Uusimaa
 - Osuuskunta Raami, Seinäjoen seutu
 - Luovan toimialan kehittäminen Rauman seudulla
 - LUKE-kehittämishjelma, Tampereen seutu
 - Arsnet-palvelu, Turun seutu
 - Viestintä- ja luovan toimialan kehittäminen Keski-Suomessa

Luovien toimialojen yritystoiminnan kehittäminen aluekeskusohjelmissa

- **Selvityksen tuloksia:**
 - Yleistä ohjelmakauden 2007-2010 painopisteistä:
 - aluekeskusohjelman painopisteitä ovat aluekeskusten elinvoiman, kilpailukyvyn ja sosiaalisen pääoman vahvistaminen
 - ohjelma keskittyy elinkeino- ja erikoistumisstrategioiden yrityslähtöiseen kehittämiseen ja toimeenpanoon sekä elinkeinostrategioiden vahvistamiseen osaamis- ja erikoistumisalojen kautta
 - luovien toimialojen yritystoiminnan edistäminen soveltuu hyvin aluekeskusohjelman painopisteisiin

Luovien toimialojen yritystoiminnan kehittäminen aluekeskusohjelmissa

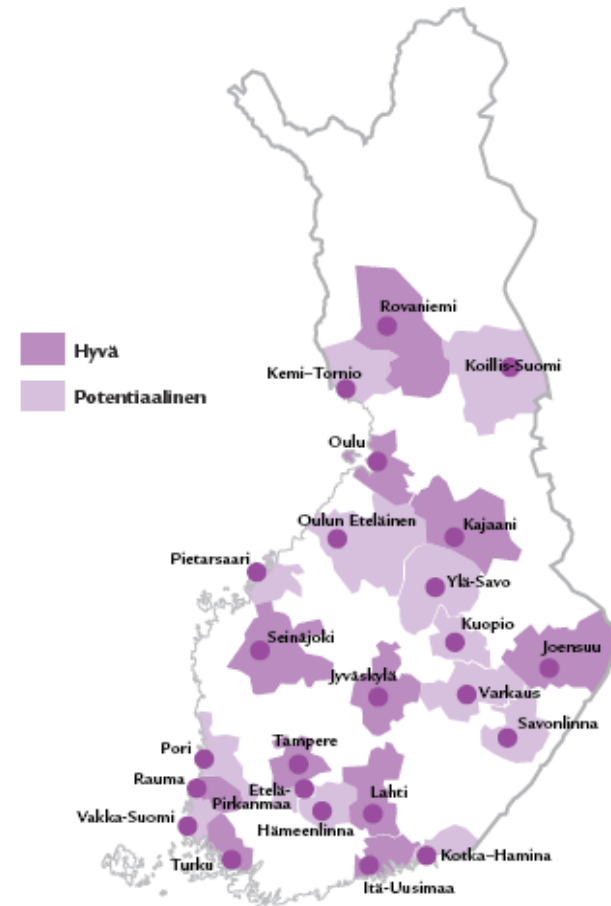
- Selvityksen tuloksia:

Luovien toimialojen yritystoiminnan kehittäminen aluekeskusohjelmissa

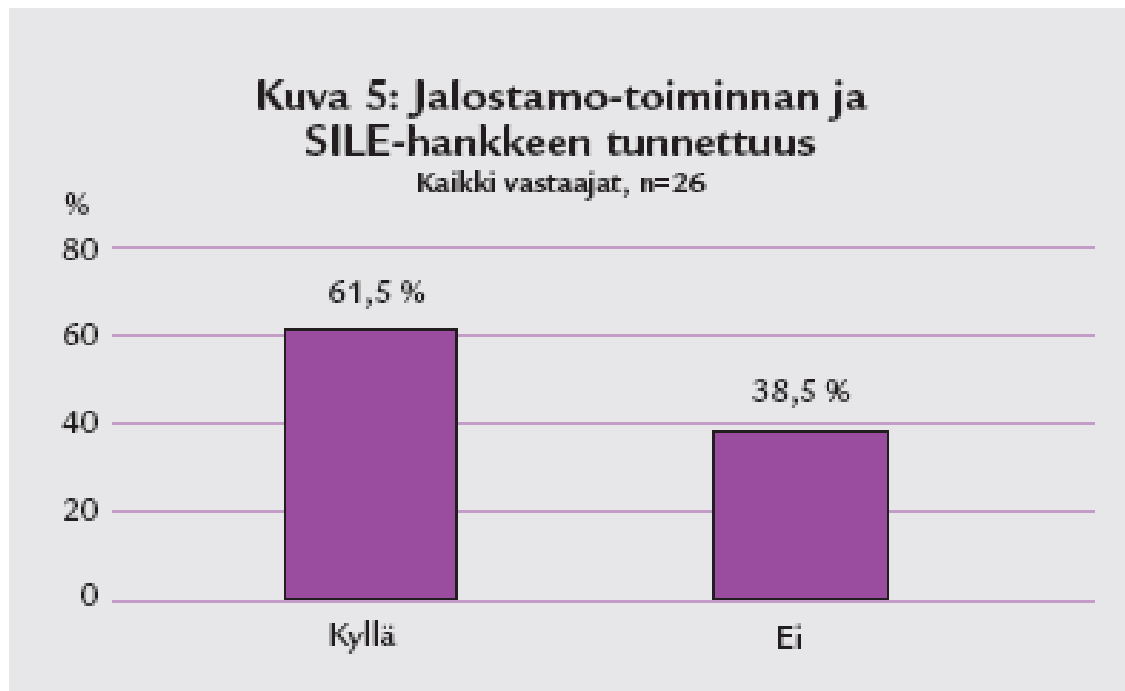
- Valmiuksien arvioinnin perusteet:
 - miten hyvin löydetty kehittäjätahot, kartoitettu alan yritykset sekä organisoitu kehittämistoiminta
 - onko hyödynnetty SILE-projektin hankeklinnkatoimintaa ja/tai Jalostamoneuvontaa
 - yhteistyörakenteet ja verkostoituminen

Kuva 4: Alueiden valmiudet luovan toimialan kehittämisessä

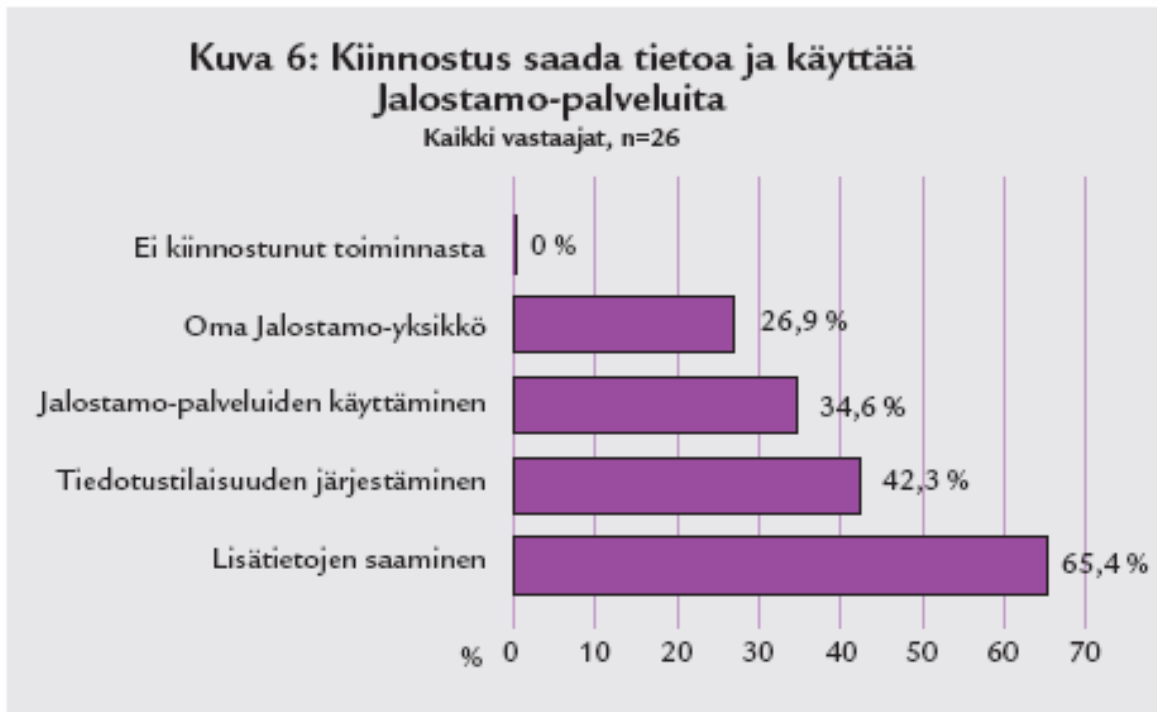
Luovien toimialojen yritystoiminnan kehittäminen aluekeskusohjelmissa

- Jalostamo-toiminnan tunnettuus:

Luovien toimialojen yritystoiminnan kehittäminen aluekeskusohjelmissa

- Kiinnostus Jalostamo-palveluiden käyttämiseen:

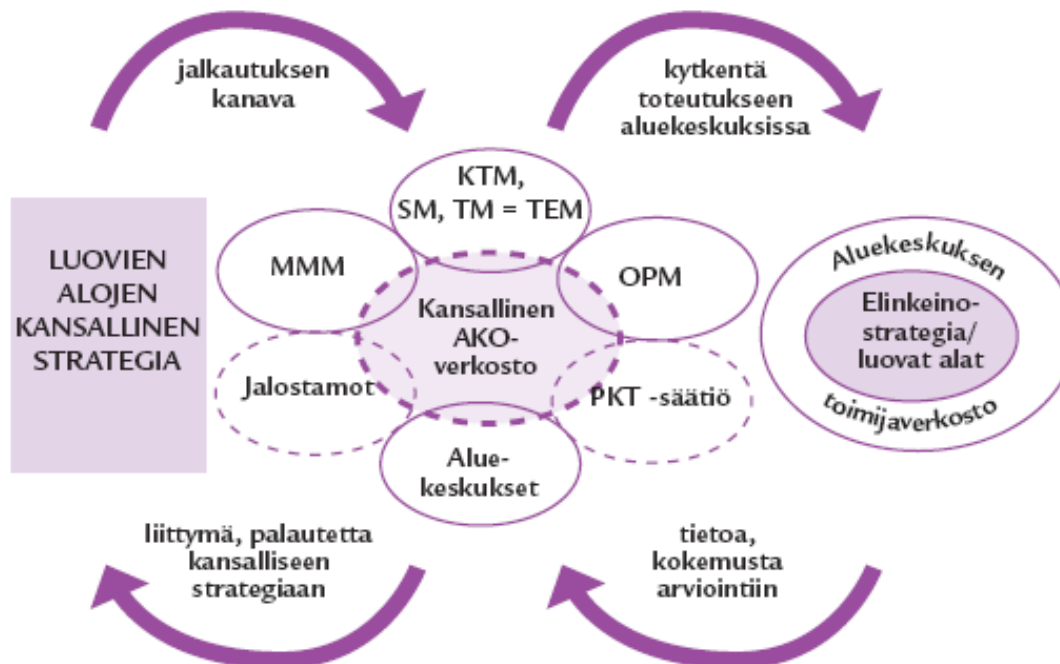
Luovien toimialojen yritystoiminnan kehittäminen aluekeskusohjelmissa

- Toimintamalli:
 - perustuu alueen keskeisten toimijoiden tunnistamiseen ja kokoamiseen koordinoituksi verkostoksi
 - strategiset yhteydet (elinkeinostrategia, muut alueelliset strategiat)
 - koko aluekeskusohjelman verkosto "käyttöliittymä" valtakunnallisille strategioille
 - yhteistyö alueen yritystoiminnan kehittäjien kanssa
 - eteneminen alueen oman kehitysvaiheen mukaan
 - linkittyminen valtakunnalliseen kehittämiseen --> suunta kohti Luovien alojen yrittäjyyden kehittämisstrategian 2015 tavoitteita

Luovien toimialojen yritystoiminnan kehittäminen aluekeskusohjelmissa

- Toimintamalli:

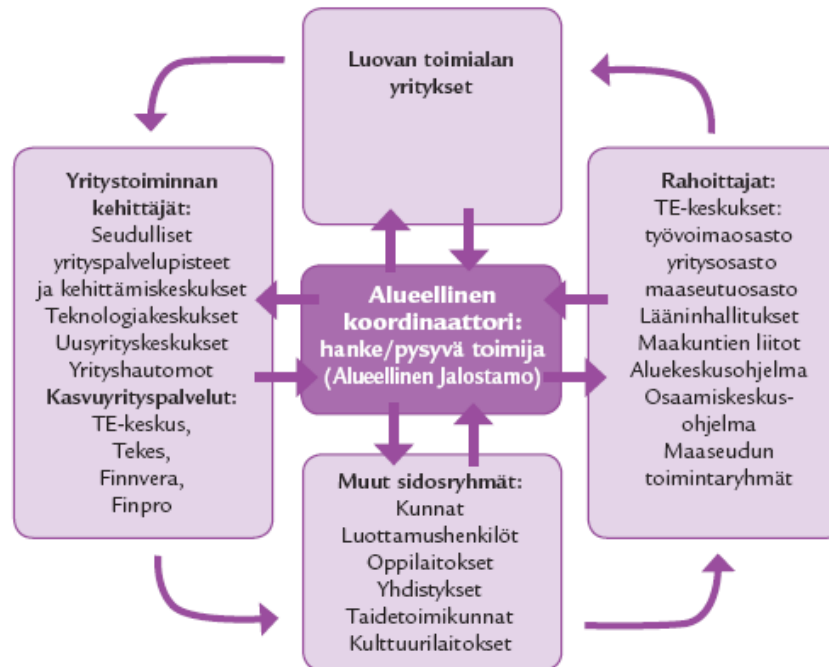
Kuva 8: AKO-verkosto kehittäjäkumppanina

Luovien toimialojen yritystoiminnan kehittäminen aluekeskusohjelmissa

- Toimintamalli:

Kuva 7: Luovan toimialan alueelliset sidosryhmät

Luovien toimialojen yritystoiminnan kehittäminen aluekeskusohjelmissa

Luovan toimialan alueellisen kehittäjän toimintaohjeet

1. Tee luova toimiala näkyväksi alueesi elinkeinostrategiassa, maakuntaohjelmassa, maakuntasuunnitelmassa ja muissa strategioissa.
2. Tunnista alueesi painopisteet, erikoistumisalat, potentiaaliset yritykset ja kolmannen sektorin toimijat.
3. Kokoa alueesi luovan toimialan toimijat ja sidosryhmät, kuten yritykset, yhdistykset ja yritystoiminnan kehittäjät verkostoksi.
4. Jos yritysten määrä on pieni, hanki sparrausapua muille potentiaalisille toimijoille, kuten kolmannelle sektorille alueellisella rahoituksella Jalostamo-neuvonnan kautta.
5. Tuo valtakunnalliset luovan toimialan liiketoiminnan kehittämispalvelut alueesi yritysten käyttöön Jalostamo-neuvonnan kautta. Ohjaa kasvuhakuiset yritykset kasvuyrityspalveluiden (TE-keskus, Tekes, Finnvera, Finpro) piiriin.
6. Linkity valtakunnalliseen verkostoon ja hae tukea kehittämistoimintaasi verkostoitumisessa, viestinnässä, asiantuntijuuden ja liiketoiminnan kehittämisessä sekä toimialatiedon lisäämisessä.

Luovien toimialojen yritystoiminnan kehittäminen aluekeskusohjelmissa

- **Jatkotoimenpiteet:**
 - 1. Strategisen tason vahvistaminen
 - Sisällytetään luovan toimialan kehittäminen seudun strategioihin
 - Osallistutaan valtakunnallisen verkoston toimintaa
 - Selvitetään eri ohjelmien väliset yhteneväisyydet
 - 2. Tiedon ja hyvien käytäntöjen levittäminen
 - Välitetään tietoa hyvistä toimintamalleista ja käytännöistä
 - Käytetään viestinnässä aluekeskusohjelman työkaluja
 - Järjestetään vuosittain 2-3 verkoston tapaamista
 - 3. Alueen luovan toimialan koordinointi ja verkostoituminen
 - Nimetään alueellinen kehittäjä/koordinaattori
 - Tunnistetaan luovan toimialan yrittäjät ja muut toimijat
 - Kootaan alueellinen kehittämisverkosto
 - Kootaan perustieto toimijoista

Luovien toimialojen yritystoiminnan kehittäminen aluekeskusohjelmissa

- **Jatkotoimenpiteet:**
 - 4. Perustan luominen yritysten liiketoimintaosaamisen kehittämiseksi
 - Tunnistetaan yritysten ja muiden toimijoiden tarpeet
 - Selvitetään kolmannen sektorin toimijoiden tarpeet
 - Käynnistetään sparraustoiminta kolmannen sektorin toimijoille
 - 5. Jalostamo-toiminnan hyödyntäminen ja kehittäminen
 - Käynnistetään Jalostamo-toiminnan yhteinen kehittämishanke
 - Hyödynnetään systemaattisesti Jalostamo-toimintaa
 - Luodaan alueelliset Jalostamot

Luovien toimialojen yritystoiminnan kehittäminen aluekeskusohjelmissa

- **Jatkotoimenpiteet:**

- 6. Asiantuntijuuden kehittäminen
 - Lisätään yritysneuvojen ja rahoittajien asiantuntijuutta
 - Liitetään luovan toimialan toimialatieto valtakunnalliseen ja / tai alueelliseen yritysneuvojakoulutukseen
 - Laaditaan käsikirja luovien toimialojen kehittämisestä
 - Järjestetään koulutus luovan toimialan aluekoordinaattoreille
- 7. Alueiden väliset pilottihankkeet ja toimialojen välisen yhteistyön lisääminen innovaatio- ja hyvinvointiverkoston kautta
 - Toteutetaan pilottihankkeita aluekeskusohjelman verkostoissa
 - Käynnistetään monialaisten palveluinnovaatioiden kehittämishankkeita

Luovien toimialojen yritystoiminnan kehittäminen aluekeskusohjelmissa

- Kiitos!
- Lisätietoja:
Ulla-Maija Laiho, ulla-maija.laiho@intermin.fi ja Janne Antikainen,
janne.antikainen@intermin.fi
Kirsi Kaunisharju, kirsi.kaunisharju@minedu.fi